

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Poniedziałek dnia 26 Stycznia v. s. 1831 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 17 stycznia.

W n a y w y ż s z y m ukasze J. C. M. do Rządzącego Senatu, pod dniem 19 grudnia r. z., wyrażono: „Zwracając szczególną uwagę Naszą na wszystkie gałęzie oświecenia, równie, iak i na środki rozszerzenia iego, dla powszechnego dobra Państwa i narodu, zawsze byliśmy przekonani o tém, że sztuki piękne godne są Monarszey opieki i zachęcenia.

„I dla tego, pragnąc darować CESARSKIEY Akademii Sztuk Pięknych, nowe sposoby, do osiągnięcia pożytecznego celu tey założenia, Uznaliśmy za dobrą, utwierdzić ułożony z woli Naszey dodatek do tey ustanowień, z rysunkami wielkiej akademickiey pieczęci, medalow nagrody i formy mundurów, a także i nowy etat tey Akademii, które przy tym przesyłając, Rozkazujemy przywieść do należytego wykonania i naznaczoną w tym etacie sumę, w ogóle dwieście dwadzieścia jeden tysięcy osmset dwadzieścia pięć rubli, wypłacać z Podskarhatwa Państwa, od 1go stycznia przyszłego 1831 roku.” (Ustawy te osobno są drukowane i przytączone do Gazety Senackiey.)

— Rektor CESARSKIEY Akademii Sztuk Pięknych, Radzca Stanu, Andrzej Michajłow, przy uwolnieniu ze służby otrzymał d. 3 stycznia, z najmniejszego względów pensyi dożywotaiey, po 1750 rubli na rok.

— D. 4 stycznia, na wakujący urząd Wice-Gubernatora Połtawskiego, mianowany półkownik Hesse, z przemianą rangi na odpowiadającą cywilną: dotąd był urzędnikiem do osobnych poleceń przy Ministrze skarbu.

Naywyższe Reskrypta.

I. Do Jego Królewskiej Wysokości, Głównozarządzającego Drogami komunikacyi, Jenerała jazdy, Xięcia Aleksandra Wirtemberskiego.

Ze szczególniejszym zadowoleniem czytałem podaną Mi przez Waszą Królewską Wysokość sprawę, o Głównym Zarządzie dróg komunikacyi, z roku 1830tego. Nowo wykonane obszernie roboty i czynne wypełnienie Moich zamiarów, dla dopomagania przemysłowi narodowemu i na przyszły czas zaświadcziły o niezmiordowanych pracach Waszey Królewskiej Wysokości, około ulepszenia wydziału Dróg Komunikacyi. To stawia Mię w przyjemnym obowiązku wynurzyć Waszey Królewskiej Wysokości zupełną Moją wdzięczność, za nieustanne Wasze starania ku dobru Państwa, i razem z tém zapewnić Was o szczerém Moim ku Wam poważeniu.

St. Petersburg
7. grudnia 1830.

II. Do Głównozarządzającego Departamentem Pocztowym, P. Reczywistego Radcy Taynego Xiążęcia Golicyna.

Xiążę Aleksandrze Nikołajewiczu!
W obecnych okolicznościach, uznając za lepszą, byt Pocztamtu w Wilnie zostawić do czasu, poruczam Wam, uczynić około tego należyte rozporządzenie. Władza i działanie iego, co do zarządu, nie powinny rozciągać się daley, iak są granice Gubernii Wileńskiej. — Ale w tych zdarzeniach, kiedy byłe w wiedzy iego pocztowe miejsca innych gubernii, znajdą potrzebę zaformowania się w dziełach ekstrennych, albo w

udzieleniu im pomocy w ludziach, obowiązane są te miejsca z przedstawieniami swoimi udawać się bezpośrednio do tamiecznego Dyrektora Poczt, a ten obowiązany jest wspomagać je w tém, wszelkimi zależącymi od niego środkami. Wy nie zaniechajcie także przepisać Dyrektorowi poczt, ażeby on tych Urzędników i słuźących, bez których można się obyć, uwolnił, a wydatki, ile można, starał się zmniejszyć.

St. Petersburg
23 grudnia 1830 r.

III. Do Dyrektora Departamentu handlu zewngtrznego, P. Radcy Taynego Bibikowa.

Mości Panie Radzco Tayny Bibikow!

Statecznie gorliwa i pożyteczna służba wasza, podaje Mi przyjemne zdarzenie, oświadczyć wam Moje przyznanie, na okazanie którego Daruję o wam tabakierkę z Moim portretem, przy tém przesyłającą się, zostaję ku wam przychylnym.

St. Petersburg 25
grudnia 1830 r.

Na autentykach podpisano własną Jego CESARSKIEY Mością ręką: NIKOŁAJ.

Ukazy Rządzącego Senatu, ogłoszone w 5cim Nrze Gazety Senackiey:

1) Dnia 15 grudnia 1830, z 2go oddziału 3go Departamentu, o uzyskaniu, stosowaném do Jego Rjazańskiego Gubernatora Cywilnego Szredera i Wice-Gubernatora Prutczenka, który ten urząd sprawował, roztraconych w Izbie Powszechney Opieki summ.

2) Dnia 18 grudnia 1830, z 7go Departamentu, o nalożoney na Członków Kurskiego Rządu Gubernialnego pieniądzey peny, za niezgodne z prawidłami działanie, w sprawie o długach Radcy Stanu Annenkowa.

3) Dnia 8 stycznia 1831 roku, z 1go Departamentu, o tém, ażeby urzędowe miejsca i osoby, w sprawach, wymagających względnie wyznania Ewangelickiego środków rozrządzenia, odnosiły się, nie do Justyc-Konlegium spraw Inflantskich i Estońskich, ale do S. P. iburskiego Konsystoryalnego Zasiadania.

4) Dnia 8 stycznia 1831, z 1go Departamentu, o pozwoleniu odstawnemu sztabs-kapitanowi Zacharewiczowi weyść do służby cywilney,

5) Dnia 8 stycznia 1831, z 1go Departamentu, o nieprzeznaczaniu na przyszłość nigdzie wykreślonego ze służby kommissyoniera 14tey klasy Afanasjewowa.

6) Dnia 8 stycznia 1831 roku, z 1go Departamentu, o nieprzyymowaniu na przyszłość nigdzie odstawnego ze służby smotrytela 10tey klasy Kaszirina.

7) Dnia 8 stycznia 1831, z 1go Departamentu, o uzyskaniu należnych Jenerał-majorowi Awdulinowi od odstawnego Jenerał-majora Żyzniewskiego 2,206 rubli i o dalsz.

8) Dnia 9 stycznia 1831 r., z 2go Departamentu, o uczynieniu Twerskiej Izbie Skarbowey przestrogi w sprawie kapitana 1szej rangi Lisianskiego.

9) Dnia 9 stycznia 1831 r., z 1go Departamentu, o wydanym przywileiu Marszałkowi powiatu Pińskiego gubernii Mińskiej, Skirmontowi, na wynaleziony przezeń aparat do wywarzania cukrowego syropu.

10) Dnia 12 stycznia 1831 roku, z 1go Departamentu, o tém, iżby w tych guberniach, gdzie znajduje się cholera, wybory szlacheckie odłożyć do iey ustania.

11) Dnia 12 stycznia 1831 roku, z 1go Departamentu, o dozwoleniu po skarbowych, starościńskich i arendownych majątkach, oddawać kątników na parobków do gospodarzy majątniejszych, i o dalsz.

12) Dnia 13 stycznia 1831 r., z 1go Departamentu, o tém, że w stanowieniu o dobroci dostarczonej przez fabrykantów do skarbu wódki z niedogonem, należy trzymać się prawideł, które wystowały przy skarbowej administracji.

15) Dnia 13 stycznia 1831 roku, z 1go Departamentu, o zniesieniu szynków, pozakładanych oddzielnie od wiosek i folwarków, i które do opublikowania odkupnych warunków, założone były pierwey, bez asiadłości 10 dusz włościan. (G.S.)

Ludność Rossyi.

Ze statystycznych porównań liczby zmarłych w Rossyi, ludzi grekorosyjskiego wyznania, płci męskiej, od 1798 roku, ogłoszonych przez Akademię K. *Hermana*, w 7 tomie Pamiętników Petersburskiej Akademii Nauk, zasługują na uwagę, następujące szczegóły: 1) że we względzie śmiertelności powszechnie uważanej, na 1,000 zmarłych wszelkiego wieku ludzi liczy się:

	od 15 do 30,	od 30 — 45,	od 45 — 60
w Rossyi	89	102	120
w Szwecyi	69	88	102
we Francyi	89	103	119

Skąd pokazuje się, że śmiertelność we Francyi i Rossyi prawie jedna, w Szwecyi jest znacznie mniejsza.

2) że śmiertelność w dwóch stolicach Rossyi bardzo jest różna. W Petersburgu w wspomnianym okresie liczy się corocznie na 1,000 zmarłych w wieku od 15—60 lat po 559, w Moskwie po 289; ze względu zaś na wiek umierało corocznie:

	od lat 15 — 30,	od 30 — 45,	od 45 — 60
w Petersburgu	218	209	112
w Moskwie	90	95	104

3) że w guberniach Rossyi Europejskiej, na 1,000 ludzi średnia liczba zmarłych w wieku od lat 15 — 60 była 663. Z każdej zaś gubernii osobno wziętey:

we Włodzimierskiej	545	Kurskiej	658
— Jarosławskiej	589	Moskiewskiej	659
— Kostromskiej	560	Wiślickiej	678
— Niżegorodskiej	569	Podolskiej	695
— Rjazańskiej	585	Kijowskiej	750
— Wołogodskiej	592	Pskowskiej	718
— Nowogrodzkiej	595	Słobod. Ukraink.	725
— Tambowskiej	595	Mohilewskiej	730
— Penzeńskiej	595	Połtawskiej	730
— Kazańskiej	595	Ekaterynosławsk.	745
— Orenburskiej	596	Czernigowskiej	750
— Twerskiej	604	Wołyńskiej	751
— Tułskiej	614	Mińskiej	778
— Kałużskiej	620	Smoleńskiej	782
— Permskiej	634	Astrachañskiej	784
— Woroneżskiej	635	Petersburskiej	848
— Orłowskiej	646		

Skąd pokazuje się, że środkowe i wschodnie gubernie Rossyi Europejskiej są najprzeczniejszemi dla ludności, najnieprzeczniejszemi zaś południowe.

4) że w ogólności umierało corocznie w Rossyi ludzi płci męskiej greckiego wyznania w wieku najpożyteczniejszym t. j. od lat 15—60.

od 1798 do 1805 r.	115,572
— 1806 — 1814	141,268
— 1815 — 1824	111,374
w roku zaś 1825	133,183

Warto byłoby porównać z temi wykazami, liczbę urodzonych dzieci płci męskiej tegoż wyznania i w tychże guberniach, aby poznać przybytek ludności. P. *Herman* dorywczo tylko dotknął tego przedmiotu, chcąc okazać wiele ludzi dóysć mogło corocznie lat pożytecznych społeczności, i

okazuje, że przybywało corocznie ludzi, zdolnych do noszenia broni od 1798 — 1815 po 63,867, od 1815—1824 po 99,423, a w 1825—81,449. Lecz te ostatnie wykazy oparte są jedynie na przypuszczeniu, że czwarta część ludności męskiej do broni jest zdolną. (T.P.)

ANGLIA.

Londyn dnia 7 stycznia.

Dochody Wielkiej Brytanii i Irlandyi okazały, iż w ciągu roku upłynionego, było pozostłości 2,979,523 f. szterl. 15 szyl. 11½ pens.; komissarze umorzenia oświadczają, iż w ciągu pierwszych trzech miesięcy 1831 roku, czwarta część tey summy zostanie obróconą na umorzenie długu publicznego Zjednoczonego Królestwa.

— Od dnia 28 lutego do dnia 18 listopada 1830 roku, cło wchodowe, pobierane od przywożonego zboża do Anglii przyiało: od zboża przychodzącego z granicy 782,114 f. s., 19 szyl., 2 pens., a od zboża przychodzącego z posiadłości angielskich w Europie 2,162 f. s., 15 szyl., 8 pens. W ogólności 784,277 f. s. 14 szyl. 10 pens.

— Postrzeżono, iż terazniejsi członkowie gabinetu i administracji, zasiadający w izbie niższej, są wszyscy deputowanymi z hrabstw lub wielkich miast, gdzie wybor jest wolny; gdy tymczasem nie ma nawet dwóch członków dawniejszego gabinetu, którzyby nie byli reprezentantami, *miasteczek*, które zwykle *zbutwiatami* zowią. I tak hrabstwa *Kumberland, Inverness, Northampton, Montgomery*, mają swych deputowanych w gabinecie, iakoteż miasta ludne *Norwich, Limmerick, Chester, Nottingham, Aylesbury, Douvres* i uniwersytet *Kambrydzki*. Zpomiedzy członków ministerium, którzy zasiadają w izbie parów, lord *Brougham* był reprezentantem w izbie niższej z hrabstwa *York*, lord *Durham* z hrabstwa *Durham*, lord *Melbourne* z hrabstwa *Hertford*, hrabia *Grey* z hrabstwa *Northumberland*, lord *Plunkett* z uniwersytetu dublińskiego, a margrabia *Landsdowne* z uniwersyteu kambrydzkiego.

— P. *Ch. Grant* został znów wybrany iednymyślnie członkiem parlamentu z hrabstwa *Inverness*.

— Podczas wjazdu publicznego P. *O'Connela* do *Drogheda*, dnia 29 grudnia, szło za nim zgromadzenie, obejmujące blisko stu tysięcy osób, złożone po większej części z wieśniaków okolicznych, którzy wszyscy prawie mieli kokardy z oranżowego i zielonego koloru. Wszystko iednak bardzo spokojnie się obeszło.

— Wojsko angielskie składa się teraz, licząc do tego ostatni zaciąg, ze 135,000 ludzi. Sztab iego główny liczy 7 feldmarszałków, 110 ienerałów, 215 ienerał-poruczników, 236 ienerał-maiorów, a 8109 oficerów wszelkiego stopnia. Jest 26 półków iazdy, z których trzy tworzą brygadę iazdy gwardyjską, 114 półków piechoty, z których trzy tworzą pieszą brygadę gwardyi, ieden półk pieszey artylleryi, półk inżynieryi, półk sztabu głównego królewskiego, korpus pociągowy. Feldmarszałkami są II. *KK. WW. Xiążę Cambridge, Xiążę Cumberland, Xiążę Manchester* i Xiążę *Leopold*; oraz Xiążę *Wellington*, Sir *A. Clarke* i Sir *S. Hulse*.

— P. *Lehman*, dyrektor sławney rękodzielni lanego żelaza, przysłał Królowi Jegomości *Wilhelmowi IV*, suknią zrobioną z drótu surowcowego.

— Powracając z morza śródziemnego okręt *J. K. Mości, Windsor-Castle*, odebrał z fortecy hiszpańskiej, *Taryfa*, sześć wystrzałów armatnich, iedna nawet kula utkwiała w iego futrowaniu; brygowi angielskiemu osada teyże fortecy złamała przedni maszt. Wał, wznoszący się nad brzegiem *Windsor-Castle*, usypany przez wojsko, nie dozwolił dowódczy tego okrętu odpowiedzieć na tę niepojętą napaść.

— Lady *Ludwika Matgorzata Lennox*, zmarła w trzecim dniu świąt Bożego Narodzenia, była córką margrabiego *Lothian* i iedyną osobą ze stanu szlacheckiego w Anglii, która dożyła 92 lat wieku.

— Skarbiec miasta *Edyburga*, wzbogacony został łańcuchem orderu podwiązki, szczerol złotym, z portretem św. Jerzego, różowej emalii. Wspaniały ten podarunek, uczyniony niegdyś *Jakóbowi VI*, od Królowej, iegożony, został w tych ostatnich czasach zapisany *Jerzemu IV*; przez Kardynała *York*. Szafir osadzony w pierścieniu oraz pierścień, który miał *Karol I* w dniu swojej koronacji, składają ten kosztowny podarunek, które miasto *Edyburg* winne jest Królowi, *Wilhelmowi IV*.

— Wiadomości z *Buenos-Ayres* dochodzą do dnia 20 października. Spokojność nie była jeszcze przywrócona w tych krainach, nie było nawet wewnątrz kraju żadnej walnej bitwy.

— Ostatnie gazety z *Brazylii* dochodzą do dnia 13 listopada. Wiadomość o rewolucyi francuzkiej sprawiła tam szczególniejszy skutek, zniżenie się biletów bankowych, potrącano z nich wprzód 28 procentów, a teraz naznaczono potrącać 55 procentów, gdy tymczasem papiery publiczne podniosły się z 75 na 74. Przez postanowienie z dnia 24 października, Cesarz *Don Pedro* znówu odroczył zgromadzenie prawodawcze. Nowa gazeta angielska zaczęła wychodzić w *Rio*.

(*J.d.S.P.*)

FRANCYA.

Paryż dnia 10 stycznia.

Dnia 6, izba deputowanych przyjęła większością 245 głosów przeciwko 70, prawo o urządzeniu gwardyi narodowej. Izba przystąpiła potem do roztrząsania projektu do prawa, tyczącego się składu sądu kryminalnego; roztrząsanie to trwało na posiedzeniach dnia 7 i 8.

— Na posiedzeniu izby parów dnia 9, *P. Broglie* referent komisji, której polecono roztrząsnąć projekt do prawa, tyczący się uchylecia prawa 1807 roku o pensjach, zabrał głos, i po przypomnieniu roztrząsania, które powstało wprzód tej izby, podczas złożenia projektu, takiego, jakim go naprzód przyjęła izba deputowanych, i odrzucenia artykułu, który uchylał część pensy, udzielonych za panowania *Karola X*, oświadczył, że izba deputowanych, uczyniła w tém prawie odmianę, która poddała pod przeyrzenie wszystkie pensye; lecz, gdy ta odmiana jest wyrażnem zgwałceniem karty, referent w imieniu komisji, podaje projekt, za odrzuceniem zupełnem prawa. Raport ten będzie wydrukowany i rozdany; roztrząsanie projektu do prawa rozpocznie się po roztrząsaniu prawa o sposobie obchodzenia się z niewolnikami.

— Dnia 14 —

Birża paryzka. Pięć od sta, 92 fr. 90; trzy od sta, 61 fr. 20; akcye bankowe 1580 fr.; pożyczka królewsko-hispańska 60 fr.; pożyczka haytańska, 340 fr.

Izba parów, posiedzenie dnia 11 stycznia. Z porządku dziennego, nastąpiło roztrząsanie projektów do prawa, względem sposobu obchodzenia się z murzynami, i względem uchylecia prawa z dnia 11 września 1807 roku, obejmującego pensye, udzielone wielkim urzędnikom kraju. Zaczyna się roztrząsanie projektu do prawa względem sposobu obchodzenia się z murzynami. Gdy nikt nie zabiera głosu nad całym prawem, rozpoczyna się roztrząsanie artykułów, które jeden po drugim zostają przyjęte. Izba głosi na całość prawa, i po obliczeniu wotów okazuje się: iż głosujących było 107; za odrzuceniem głosów 100, przeciwko niemu 6; kartka biała 1; prawo zostaje przyjęte.

Z porządku dziennego zostają wezwani do roztrząsania projektu względem uchylecia prawa o pensjach. *P. Broglie* wyprowadza ze swego raportu wnioski, które zmierzają do odrzucenia zupełnego prawa, ani nad artykułami, te więc zostają jeden po drugim odrzucone. Izba przystępuje do głosowania. Liczba wotujących 112; za odrzuceniem 93; przeciwko niemu 19; żadney białey kartki. Izba odrzuca prawo.

— Chciało utworzyć się w *Strażburgu* towarzystwo gminne; *P. Türkheim*, mer miasta, sprzeciwił się temu. Znaczniejsi mieszkańcy, w adres-

sie, który ogłasza *Kuryer Niższego Renu*, oświadczyli się, iż pochwalają postępowanie *P. Türkheim*, i że protestują się przeciwko założeniu wszelkiego towarzystwa gminnego w *Strażburgu*.

— List pisany z *Madrytu*, pod dniem 30 grudnia, donosi, że rada najwyższa Kastylijska, na odwołanie się do niej przez ministra łask i sprawiedliwości, względem urządzenia komisji oświecenia publicznego i względem wierszy buntowniczych, które znalezione poprzyklepane do drzwi uniwersytetu salamanckiego, postanowiła, aby kursa nauk w uniwersytetach królestwa na rok szkolny 1831, zostały zawieszony, aż do nowego postanowienia.

— Piszą z *Tulonu*, pod dniem 4 stycznia: „Pani margrabini *Loulé* przybyła tu od trzech dni, nie zajęła pałacu zarządu morskiego, który przygotowano na iey przyjęcie: wniosła się ona ze swoim orszakiem do pałacu Krzyża Maltańskiego. *Fregata Ifigenia*, zostająca pod dowództwem kapitana okrętowego *Villeneuve de Bargemont*, któremu poruczono odwiedzić ią do Cesarza *Don Pedro*, wyjedzie stąd przed dniem 10 terażniejszego stycznia. (*J.d.S.P.*)

SPRAWY NIDERLANDZKIE.

Haga dnia 11 stycznia.

Przez postanowienie królewskie, z dnia 5 tego miesiąca i stosownie do komunikacyi, uczynioney Stanom Zjednoczonym, na otwarciu ostatniego posiedzenia, wprowadzenia nowych kodexów i nowego processu sądowego, które miało uskutecznić się w dniu 1 przyszłego lutego, odłożone zostało do czasu nieoznaczonego, gdyż bunt w prowincyach południowych czyni to wprowadzenie niepodobnem w pomienionym czasie.

— *Courant Harlemski* ogłasza list, pisany z okolic *Maestrychtu* pod dniem 3 stycznia, który zawiera, co następuje: „Znajduie się teraz przed *Maestrychtem* 12.000 Belgów, którzy po większej części są bez obowia. Ciężka artyllerya nie przestaje dawać ognia z twierdzy we dnie i w nocy, w celu zniszczenia będących na drodze do *Akwisgranu*, *Falkenbergu* i *Eysdenu* domów, które są w prostey linii z twierdzą. Nie sądzimy, aby forteca ta mogła być narażoną na jakie niebezpieczeństwo. Garnizon opatrzony jest we wszystko na cztery miesiące.

— Rząd uczynił do prezydentów obu izb stanów ieneralnych komunikacyą następującego brzmienia: „Ostatnie wiadomości z *Londynu* „kzają się domyslać, że Król nie zadługo będzie „miał zręczność, uczynić stanom ieneralnym komunikacyą, bardzo ważną, tyczącą się interesów „kraiowych; iednakże czas tej komunikacyi nie „może być dokładnie oznaczony, ponieważ zale- „ży od otrzymania ostatnich wiadomości; tym- „czasem miło jest *J. K. Mości*, oznaymić członkom „stanow ieneralnych o tym zamiarze, aby byli go- „towi do zebrania się w *Hadze*, za pierwszém we- „zwaniem, w liczbie, iak tylko być może, najzu- „pełniejszey, zważając na ważność komunikacyi.” Prezydenci uwiadomili o tém członków przez wydane okólniki, oczekują tej komunikacyi z żywą niecierpliwością. (*J.d.S.P.*)

Bruxella dnia 11 stycznia.

Na posiedzeniu kongressu dnia 7, dwie petycye zostały podane od oficerów gwardyi obywatelskiej i oficerów armii, których przedmiotem jest żądanie, aby kongres zajął się wyborem naczelnika krajowego. *P. Raikem* odczytał rapport wydziału centralnego, tyczący się rozdziału konstytucyi, o naczelniku kraju i porządku następstwa tronu: między celniejszymi rozporządzeniami tego rozdziału postrzegać się daie wyłączenie kobiet od successyi, oraz ieden artykuł stanowiący, iż bez zgodzenia się 2 części członków obu izb, naczelnik kraju nie będzie mógł przyjąć drugiey korony. *P. Raikem* odczytał także rapport wydziału centralnego na wniosek *P. Rodenbacha*, obejmujący wybor naczelnika kraju. Znaczna większość głosów w dziesięciu sekcyach przychyliła się do wyboru monarchy cudzoziemca i postanowiła, że trzeba porozumieć się z mocarstwami są-

siedniami, dla poznania ich sposobu myślenia w tym przedmiocie, i dla przekonania się, iakiego monarchy wybor byłby naykorzystniejszym dla Belgium. Kommissya centralna jest tego zdania, iż byłoby rzeczą przyzwoitą, przydać posłom belgijskim komisarzów, mianowanych przez kongres i opatrzonych od niego w instrukcyje; i aby im polecono porozumiewać się z rządem tymczasowym i z posłami belgijskimi. Wydział centralny podaje kongressowi projekt mianowania czterech komisarzów, z których, aby dway byli posłami do Londynu, a dway do Paryża, w celu zebrania w tych stolicach wiadomości, potrzebnych względem wyboru naczelnika kraiu. Roztrząsanie tego projektu ma nastąpić dnia 11 stycznia.

— Podług wiadomości z *Hasselt*, generał *Daine* udał się ze swemi wojskami dnia 7 do *Maestrychtu*; ma założyć swoją główną kwaterę w *Hocht* lub w *Reckem*.

— Wiele pism naszych ogłasza petycją, podaną do kongressu narodowego przez handlujących i fabrykantów *Gandawy*. Mówi ona z mocą nędy, w której rewolucya pograżyła znaczną liczbę familii. Miasto *Gandawa*, powiedziano w niej, liczyło 84 zakładów, mających na celu fabrykacyą wyrobów bawełnianych; 60,000 robotników znajdowało tam zatrudnienie; z nich najmniej 20,000 byli oycami familii, tak, iż zakłady te żywiły około 140,000 osob wszelkiego wieku. Prócz tego, było przynajmniej 2,000 rzemieślników w *Gandawie*, pracujących pośrednio lub też bezpośrednio dla tychże fabryk. Większa część tych zakładów zostaje teraz w nieczynności, a tysiące osób, które w nich pracowały, coraz w większej zostają nędzy. Dziesięć do dwunastu milionow złotych holenderskich, które były łożone na budowę i rozmaite zatrudnienia stały się kapitałem martwym. Fabryki belgijskie odziewały całą *Hollandyą*, a w części nawet i osady holenderskie i dostarczały na spożycie więcej ośmiu milionom ludzi. Teraz, spożycie wewnętrzne jest prawie żadne, a korzyść, którą przynosiły wywozy kompanii handlowey *Niderlandzkiej*, także zniknęła. Żegluga *Gandawy* ponosi także szkodę, również iak i fabryki cukru, które zajmowały najmniej 2,000 robotników. Petycją tę kończy następny ustęp: „Dom *Nassauski*, potężny przez swe przymierze, przez opiekę *Europy*, i przez jego posiadłości kolonialne, jeden tylko może zaradzić naszym cierpieniom. *Wilhelm Orański*, Monarcha popularny, przelewał krew swoją wśród odważnych naszych rycerzy. Dway jego synowie są Belgami, przez swe urodzenie, i przez swe uczucia. Skłaniając się do naszych żądań, możecie jeszcze przywrócić szczęście i pomysłność, którą *Belgium* cieszyło się przed kilkoma miesiącami. Uczynicie przez to ważną przysługę swojej oyczyźnie i swoim współobywatelom. (J.d.S.P.)

Luxemburg dnia 10 stycznia.

Miasto nasze od trzech miesięcy naysmutniejszy wystawia widok; nie masz, ani handlu, ani przemysłu, wszędzie tylko postrzegać się dać przygotowania wojenne. Liczne familie, których naczelnicy są wypędzeni z kraiu, żyją na ubóstwie; wszytek lud jest strachem przejęty. Bankructwo *P. Milleret* zwiększyło nasze nieszczęście i sprawiło nam więcej szkody, aniżeli sama rewolucya. Miał on trzy domy, w *Paryżu*, w *Metz* i w *Luxemburgu*; rachując na trzy miliony kapitału, którego *Luxemburczycy* byli dłużnikami lub wierzycielami. Bank *P. Milleret* był w naszej prowincyi gatunkiem kassy oszczędności; kilkadziesiąt familii utraciło owoc długiej swej skrzętności. (J.d.S.P.)

P R U S S Y.

Berlin d. 15 stycznia.

Senat akademicki w *Bonn* postanowił otworzyć podpisy składowe w celu wzniesienia pomnika uczonemu profesorowi *Nieburowi*, w którego śmierci poniósł wielką stratę tameczny uni-

wersytet; mają zamiar zrobić jego popiersie marmurowe i postawić w bibliotece uniwersytetu.

(J.d.S.P.)

KRÓLEWSTWO HANNOWERSKIE.

Hannower dnia 16 stycznia.

Zaszyty w *Getyndze* poruszenia bardzo zatrważające. Dnia 8 po południu, kilku młodych adwokatów i doktorów, na czele znaczney liczby ludzi, udało się do ratusza i prosiło o oddalenie iednego urzędnika policyi; bez żadnego upoważnienia, pismo buntownicze, wzywające mieszczan do utworzenia gwardyi narodowej, i podpisane przez 2000 przeszło mieszkańców i więcej 500 uczniów uniwersytetu, zostało poprzyklepane na ulicach; nie przestając na tych nieprawnych postępkach, przywódzcy utworzyli tak nazwaną radę gminną, która zaięta się administracyą. Gwardya miejska chciała się oprzeć weyściu wojsk królewskich do *Gettyngi*. *P. Nieper*, któremu rząd polecił udać się w godności komisarza królewskiego do *Gettyngi*, dla przywrócenia tam porządku, napróżno starał się naprowadzić mieszkańców na drogę rozważgi; rada gminna kazała go mieć nawet na baczności i dodała mu straż pod pozorem straży honorowej, przyzwoitey jego godności. W chwili, kiedy już zamierzano chwycić się dzielniejszych środków, *J. K. W. Xiąże Cambridge*, otrzymał wiadomość, o przybyciu deputacyi z *Gettyngi*; rozkazał iednakże zawiesić kursa nauk w uniwersytecie, aż do Świąt Wielkanocnych. Deputacya prosiła o pozwolenie złożenia *J. K. W.* petycyi do *J. K. Mości*; lecz, zamiast iedney, złożyła dwie, które w istocie swojej różniły się iedną od drugiej. *J. K. W.* obiecał doprowadzić je do wiadomości królewskiej, włożywszy na mieszkańców *Gettyngi* pewne warunki, wyrażone w odezwach, wydanych do mieszczan i studentów. Tymczasem sprawy rozruchów starali się rozszerzyć i w okolicach, co iednakże się im nie udało; gdyż *J. K. W. Xiąże Cambridge* oznajmił mieszkańcom okolicznym o takowych postępkach, przez odezwę do nich wydaną, w której zachęca ich do utrzymania prawnego porządku. Odezwy *J. K. W.* wydały skutek; iakiego się po nich należało spodziewać; mieszkańcy *Gettyngi* powrócili do porządku; miasto poddało się dzisiejszego rana wojskom, które tam zostały posłane; rada gminna, która się utworzyła, została rozwiązana, a urzędnicy prawni odzyskali piastowaną przez się władzę. Wojska spokojnie weszły do miasta, i były z radością przyjęte od spokojnych i dobrze myślących mieszkańców. (J.d.S.P.)

S Z W A Y C A R Y A.

Bazylea dnia 10 stycznia.

Dnia 7 o godzinie 10 wieczorem, powstańcy przybliżyli się aż do mostu *Birs* i do ś. *Jakoba*, na ćwierć mili od miasta. Wszystkie bramy zostały zamknięte, a mosty zrucone. O godzinie ósmey zaczęto tarassować wszystkie przedmieścia. Dnia 8 zrana wiele osob zostało aresztowanych. O godzinie 9 ogłoszono biciem w bęben rozkaz wyjęcia bruku z ulic i znoszenia kamieni do domow dla odparcia nieprzyjaciela, ieśliby wszedł do miasta. O godzinia 11tey wezwano ochotników do wystąpienia. Po upływie godziny, kilkaset ludzi uzbroionych wyszło z miasta z armatami i udało się ku *Aschviller* i *Bieningen*. Po południu *P. Burckhardt* był wystany parlamentarzem ze miasta; ale natychmiast został aresztowany przez wieśniaków, iako ieniec, za uwięzienia, iakie uczynione w mieście. Dnia 9 o północy, oddział, złożony z pięćdziesięciu ludzi ze strony powstańców, napastował przedpocztę bazyleyjskie; te cofnęły się do miasta, utrzymując ogień z ręczney broni i gdy oddział już był blisko zachwycenia armat, znajdujących się na walach, artyllerya bazylejska rozpoczęła strzelanie. Część powstańców natychmiast się rozproszyła, unosząc z sobą kilku ranionych i zostawiając iednego zabitego na placu. Ze strony Bazyleyczyków poległo tylko dwóch. Wieśniacy, iak twierdzą, byli dowodzeni przez oficerów z ex-gwardyi szwajcarskiej. (J.d.S.P.)

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 11

Wilno dnia 26 stycznia v. s. 1831 roku.

Pożyczka summy.

1 Od Izby Skarbowey Wileńskiej ogłasza się: iż znajdzie się u niej kapitalna Pożycznicza summa, składająca się z 6,621 rubli 52½ kop. srebrem, dla oddania na pożyczkę w celu powiększenia procentow, na prawidłach, dla funduszu edukacyynego ustanowionych; życzący zaś wziąć takową summę sposobem pożyczki, zechcą przybyć sami, albo wysłać plenipotentow do tej Izby z pewną ewikcyą, na osnowie prawney poświadczoną. Dnia 23 ianuaryi 1831 roku.

Kaznaczezy Gubernialny Lega. (79)

Naczelnik Stoła Jan Abramowicz.

Doniesienie z Teatru.

1 Były nauczyciel muzyki w CESARSKIM Uniwersytecie i w Instytucie S. Katarzyny w Moskwie Kaw. de Dominicis przejeżdżający przez Wilno, będzie miał zaszczyt, przy końcu teraźniejszego miesiąca stycznia, po uczynioney ugodzie z kompanią Aktorów Teatru Wileńskiego, dać reprezentacyą wesołej operetki z muzyką, własney kompozycyi, pod nazwiskiem *Dzisiejsza miłość*. Poezya jest Kaw. Arrighi poety CESARSKIEGO Teatru w Sankt - Petersburgu, przetłózona na język polski przez JP. Krzeczowskiego. Wilno 24 stycznia 1830 r. (80)
Józef Rogowski Dyrektor Teatru.

Wedle Ukazu JEHO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnającego całą Rosyą etc. etc. etc.

1 Urodzonym Tekli z Kiełpszów Pacowskiy do rachunku o zabraną sprząt po braciach Agatonie i Justynie, Konstancyi Krzywowej, Benedykcie Rehbinderowej i Joachimowi Kiełpszowi Sędziemu; Franciszcowi Kiełpszowi do rozliczenia się we wzajemnych pretensyach, Karolowi Bukowskiemu iako opiekunowi nieletniego Titusa i samemu do zdania rachunku zabranego funduszu po dwóch braciach Agatonie i Justynie, iak równie do obliczenia się z opieki, Dyonizemu i Julii z Masłowskiich Mohlóm Sędzłom do rozliczenia się, Katarzynie Gandonowej w assistencyi męża lub opieki

Koszkowey, Wincentemu Daukszy o należność, Adamowi Demerowskiemu o należność

Kiełpszowey Prezydentowey kredytorce, Józefowi Drozdowskiemu o należność, Abramowi Jekowiczu Szenderowi Ulfowiczowi i Dawidowi Berkowiczowi o należność, pozew przed Sąd Podkomorsko-Exdywizorski majątności Jampola w Powiecie Brasławskim w mieście Widzach sądzić się mający z instancyi Urgo Kalixta Kiełpsza Prezydenta b. Grodzkiego Brasławskiego w referencyi do wszelkich dowodow na Sądzie złożyć się mających za każdym przypadnieniem sprawy, a mianowicie, na dzień 26 ianuaryi złożyć się mającey inryzdykcyi, wynosi się w *Prośbach*: o zatwierdzenie wszelkich dowodow iakie przed Sądem produkowane będą, o zasądzenie za onymi na każdym debitorze wykazać się mającey summy na rzecz kredytorów zbiegających się do niniejszey exdywizyi; o nakazanie ogólnego rozliczenia się ze wszystkiemi stronami z zachowaniem bliższości

do ewazyi iuramentowey, o spełnienie naznaczoney komportacyi i oto wszystko, o cokolwiek z pozwanemi stronami z głosu przy dowodach prosoném będzie. S. M. Z.

Roku 1831 ianuaryi 20 dnia Woźny świadczę iż tę kopyą pozwu dla wiadomości interesowanych stron z instancyi WJPana Kalixta Kiełpsza Prezydenta b. Grodz. Brasł. do Gazety Kuryera Litt. podałem.

Dominik Giecwicz W. P. Brasł.

1 Szymon i Konstancya z Samsonowiczow Zienkiewiczowie Kollegialni Registratorowie czyniemy oświadczenie przeciwko Mikołajowi Snadzkiemu Sędzicowi Granicz. Pttu Oszm. w rzeczy następney: iż Mikołaj Snadzki po oycu swoim Michale Snadzkiem Sędziu Granicz. Pttu Oszmiań. z testamentu odziedziczywszy kamienicę w mieście Wilnie przy Końskim rynku pod N. 1250 położoną. Prawem wieczysto-przedażnym w roku 1830 febr. 13 dnia, przed Sądem Głównym Litewsko-Wileńskim 2go Departamentu przyznany, a 1830 febr. 17 dnia, przed aktami, miasta Guber. Wilna aktykowaném, wybył Urodz. Zienkiewiczom za summę rub. sr. dwa tysiące, z których rub. sr. tysiąc na ewikcyą do lat trzech, to jest: do r. 1833 apr. 23 zostawił; a rubli sr. trzysta obowiązani byliśmy temu w dniu pierwszym ianuaryi i dnia teraźniejszego roku zaliczyć; przed nastąpieniem iakowego terminu, zjawili się kredytorowie oycowscy i osobiści Mikołaja Snadzkiego porozwijali w różnych subselliach procedera pozyskiwali dekreta i zmusili nas do wypłaty nie już rubli. sr. trzechset lecz sześciuset. A zatem pozostało na obligu do lat trzech pro ewikcyone tylko rubli srebr. siedmset, lecz już i te znajdną się pod ewikcyą W. Komarowey Rott. Pttu Oszmiań. albowiem ona za dokumentem obligacyynym od Michała Snadzkiego oycza Snadzkiich na rubli srebr. tysiąc pięćdziesiąt wydanym wiodła w Sądzie Grodz. Pttu Wileń. proceder i w roku teraźniejszym 1831 ianuar. 13 dnia, tak z Snadzkiemi, iako też i z nami Zienkiewiczami rekognicyą stanowiący uzyskała dekret z inekwitacyą i do kamienicy ad extenuationem; równie w Ziem. Wileń. toczy się także proceder za dług oycza z Nicieckim, także w Ziem. Oszm. z W. Nocowiczem i dalsze przewidzieć się nie mogące pretensya. Takim sposobem zostawszy my zagrożeni upadkiem nie tylko wzmienioney na ewikcyą summy pozostałey, ale już i opłaconey, zostaliśmy w obowiązku areztowania summy rub. sr. pięćset kop. 51½ na JW. Karolu Przeddzieckim Półkowniku woysk polskich dla Mikołaja Snadzkiego dekretem Grodz. Pttu Oszm. r. 1830 junii 11 dnia nastalym sądzoną, nam w ewikcyą przez Mikołaja Snadzkiego oddaną. Ażeby zatem o te summy z Mikołajem Snadzkiem nikt w żadne układy nie wchodził, summ nieopłacał i W. Mikołajowi Snadzkiemu kredytu nieotwierał, obligow i kart nieprzyymował, z ewikcyą na obligu przez nas wydanym, aż póki nabyta przez nas kamienica do lat trzech oswobodzoną niezostanie, ni-

niejszym zapowiadamy i zastrzegamy. **Datt. 1831** roku ianuar. 22 dnia.

Kolleżski Rejestrator **Symon Zienkiewicz**.
Konstancya Zienkiewiczowa.

Rokn 1831 męca stycznia 22 dnia przed Sądem Ziem. Pttu Wileń. stawiając osobiście **WW. Szymon i Konstancya Zienkiewiczowie**, niniejsze oświadczenie po rezolucyi sądowej do akt podali.

Ziem. Wileń. Sędzia **Cezary Miłeyka.**

(77) **Regent Ziem. Wileń. Onufry Horodeuski.**

P o d r a d.

2 Od Wileńskiego Kommissoryatskiego Kommissyonierstwa ogłasza się: iż na dostawę zapasow i materyałow na potrzebę szpitalow wojskowych, zakładających się, a mianowicie: w mieście Słonimie, w miasteczku Nieświżu, M. Lidzie, w Wołkowysku, Prużanach i w Bielsku, naznaczają się targi w tém Kommissyonierstwie od dnia 5go, następującego miesiąca marca do 1go apryla. Dostarczenie to ma być zostawione różnym w szczególności osobom, podług niżej wyrażonych podziałow, tak, żeby przedmioty każdego udzielnego oddziału, przyjęte zostały przez jedną tylko osobę, a mianowicie:

Oddział 1) Za pud: mąki pszenney, miodu patoki, mąki owsianej, soli, krup: owsianych, ięczmiennych; za funt: krup: perłowych, smoleńskich, pszennych; za pud: srodu ięczmiennego, grochu, nasienia konopnego, ięczmienia czyszczonego, patoki cukrowej.

Oddział 2) Za pud: mięsa, oleiu konopnego, sadła wieprzowego; za funt: łożu wołowego i baraniego, masła krowiego, oleiu makowego, orzechowego, oliwy; pęcherzy wołowych za sztukę; za pud: cielęciny, baraniny, stynki suszonej, za pud; kur bitych za sztukę; za funt ryby świeżej.

Oddział 3) Za wiadro: kapusty kwaszonej w półbiałej, buraków kwaszonych; za pud: cebuli zielonej, rzepkowatej, chrzanu korzeni, zieleniny świeżej; za funt pieprzu czarnego, za pud: marchwi korzeni, gorczyicy czyli gorzycowego siemienia, za funt czosnku w główkach, chmielu, mięty niemieckiej, za pud; za funt: jagod świeżych: berberystu, winogron, wiszeń, za czetwieryk: brusznic, ieżyny, smrodzin, żurowin; za sztof: soku cytrynowego; za pud: jagod iadłowcowych; za funt: herbaty zwyczajnej, mąkonu, szałwii.

Oddział 4) Za wiadro piwa pospolitego, drożdży, wódki, octu winnego, octu zbożowego, za butelkę wina reńskiego, portweynu; zbiteniu za szklankę.

Oddział 5) Mleka krowiego za wiadro; śay kurzych za secinę.

Oddział 6) za funt: cukru melisu; za pud: mydła kulistego, świec łożowych; za funt: krochmalu białego, laku N. 1, N. 2, N. 3, nici: lnianych surowych, smoły czarnej, za pud smoły rzadkiej; za funt tytoniu papużowego, za rezę papieru do pisania: białego, siniego, szarego i tektury, za butelkę galasowego atramentu, za funt; gafek galasowych, piór gęsiich za secinę; owsa za czetwierek; za pud: siano, miewu białego, wapna, słomy żytniej, otręb pszennych; szpilek mosiężnych za secinę, taśmy płóciennej za arszyn; za sztukę trun drewnianych; psiey skórki białej, za secinę: wienikow brzożowych, mioteł, za pud: wosku żółtego, smołki do kadzenia, za funt siarki palnej; za pud starzynny płóciennej, igieł za secinę; piawek żywych,

za czetwierek: węgli brzożowych, za funt knotu bawełnianego, flaneli za arszyn; koperwasu za funt.

Oddział 7) Za sążeń drew: iednopolannych brzożowych z olchowemi i trzypolannych sosnowych z iadłowemi.

Oddział 8) Pobielanie miedzianych naczyń za pud. Pranie białizny czarnej łazaretowej: płóciennej i sukiennej za sztukę.

Wreszcie, jeśli nie będzie dostatecznej liczby życzących, w takim zdarzeniu, może bydź poruczono jedney osobie kilka oddziałow tych zapasow, albo i cała ich dostawa na czas roczny lub dwuletni. Życzący mogą przybyć do tego Kommissyonierstwa z dowodami praw swoich na wyjście do podradow z pewnemi i dostatecznemi ewikcyami, rozciągającemi się w trzeciej części tego podradu na sumę, iaka wyliczoną zostanie podług rocznego rozchodu zapasow.

Zarządzający 7 klasy **Tołubiejew.**

Za Sekretarza **Czeregini.**

14 Klasy **Horanski.** (76).

O straconych biletach.

2. **Bankowi Handlowemu Państwa, od Polowey Prowiantskiej Kommissyi Oddzielnego Litewskiego Korpusu** objawiono, o zaginieniu biletow tego Banku, wydanych na rachunek pauien zmarłego Wachtera Prowiantskich magazynow **Sidora Juszya: Petrunelli i Ewdoyi**, z N. 5,884 pod dniem 10 septembra 1827 roku na rubli assygn. 400, z N. 5,140 pod d. 31 iulii 1828 na rubli 350, z N. 5,578 pod d. 12 augusta 1829 na rub. 500 i z N. 5,228 pod dniem 9 septembra 1830 na rubli 325, a na rachunek syna tegoż Wachtera magazynow Juszya, **Stefana**, z N. 5,619 pod dniem 13 augusta 1829 roku na rubli assyg. 75. Na skutek czego, Bank Handlowy Państwa niniejszém ogłasza, iżby ten, do kogo pomienione bilety iakimkolwiek sposobem weszły, przedstawił je do Banku w ciągu roku, po upływieu którego, bilety te będą uważane za nieważne, a z lokującemi postąpieno zostanie na osnowie prawideł Bankowych.

Naczelnik Stoła **Jan Kraszopolski.** (74)

2 **Od Witebskiej Magistratury Powszechney Opieki** niniejszém ogłasza się: że w niej będzie przedawać się z publicznej licytacji wieś **Reyniany**, obywatela **Powiatu Dyneburskiego Józefa Waretty** z włościaninami 61 dąsza, z ich własnością i ziemią, do tego majątku należąca; oceniona w stosunku 100cioletniej intryty 9,574 rubli 50 k., za dług Magistratury 9,000 rubli z przypadającemi procentami. O terminach zaś sprzedaży, będzie osobno ogłoszono.

Sekretarz **Bachatowicz.** (57)

2 **Katalog Nasion świeżych** znajdujących się w ogrodzie **P. Strumilty w Witnie** roku 1831 do sprzedania.

Nasiona ogrodowe na paczki i tuty kop. srebr.	k.
Majoran	10
Dziewanna	10
Melissa	10
Czaber	10
Hizop	10
Pomidory	10
Kierbel do zaprawy potraw	10
Szczaw holenderski długo-trwały	10

Ogórki holenderskie inspektowe zielone	20
— hiszpańskie inspektowe białe	20
— gruntowe	10
Melony kantalupy cukrowe z malagi	20
— Francuskie w różnych gatunkach	20
Kawony Astrachańskie w różnych gatunkach	20
Arbuzy zielone sto-funtowe	10
— czerwone sto-funtowe	20
— białe pudowe	10
Tykwy mleczone	10
Sałata inspektowa głowiasta	15
— cukrowa	15
— gruntowa ranna azyatycka	15
— gruntowa głowiasta hiszpańska	15
— gruntowa głowiasta wersalska	15
— gruntowa głowiasta pstra	15
Radysa okrągła czerwona	10
— okrągła biała	10
— krótko-liściowa biała	10
— okrągła żółta	10
— krótko-liściowa żółta	10
— okrągła liliowa	10
Rzodkiewka miesięczna długa czerwona	10
— miesięczna długa biała	10
— miesięczna długa liliowa	40
Kalafiory angielskie wielkie	40
— cypryjskie wielkie	40
Kapusta biała holenderska	10
— czerwona holenderska	10
— Safoyka włoska	15
Kalarepa biała wiedeńska	10
— liliowa wiedeńska	10
Brukiew żółta amerykańska	10
Jarmuż zielony	10
— granatowy	10
Endywia żółta kędzierzawa	10
Endywia zielona kędzierzawa	10
Cykorya brunswicka	10
Szpinak holenderski okrągło-liści	5
— holenderski długo-liściowy	5
Cebula hiszpańska czerwona	15
— hiszpańska żółta	15
Pory zimowe	5
Selery lipski	5
Pietruszka cukrowa	15
Skorocnera czyli Salcefis	15
Marchew holenderska ranna	15
— angielska pomarańczowa	15
Buraki holenderskie długie czerwone	10
— angielskie okrągłe czerwone	10
— francuskie cukrowe białe	15
Fasole pasowe	10
Groch cukrowy ranny	15
— cukrowy holenderski wielki	15
— zielony kaparowy	15
— złoty Golderbsen	15
— Kapucyński	15
Gorzycza angielska biała	15
Kawa Szwedzka <i>Astragalus boeticus</i> , najlep-	30
szy surogat kawy pospolitej	
<i>Nasiona kwiatów na paczki.</i>	
Lewkonia letnia w 15 kolorach	25
Lewkonia zimowa w 10 kolorach	25
Lak czyli fiatki w trzech kolorach	25
Balsaminy pełne w 10 kolorach	25
Astry chińskie pełne w 10 kolorach	25
Ostrużki pełne niskie w różnych kolorach	20
Ostrużki pełne wysokie w różnych kolorach	20
Satyrus, groszek pachnący różny	10
Lupinus w czterech kolorach	15
Mak pełny francuski w 20 kolorach	20
Georginy, nasiona w różnych kolorach	25
Georginy, nasiona zebrane z pełnych	75
Malwy w różnych kolorach razem	10
Malwy pełne w 15 kolorach odosobnionych	90
Malwy chińskie pełne letnie	15
Nasturcja	10
Rezeda pachnąca	20

Nasiona kwiatów letnich i długo-trwałych gruntowych w wybranych gatunkach, paczkow 60 każdy po kop. 4. Rub. Sr. 2. kop. 40.

Nasiona krzewów długo-trwałych do ozdoby ogrodów angielskich, gatunkow 20. R. S. 3.
 Georginy pełne w krzakach kolorow 30 krzak kop. 75.
 Georginow pełnych kolekcya razem krzakow 10, każdy innego koloru r. s. 5.
 Szparagow holenderskich wielkich cukrowych ieden flanc po kop. 2. za sztuk 100 r.s. 2.
 Georginy mogą być przewożone od miesiąca marca. Szparagi zaś przesadzane w aprylu i w maju.
 W Roku przeszłym, nasiona zbierane niedbale przez ogrodnika, okazały się zawodnemi co do gatunkow w napisach, iak sam przekonałem się o tem w własnym ogrodzie, wnosić przeto mogę, że i wielu kupujących równie doświadczyło omyłek; zapobiegając naprzyszłość, nasiona na rok idący świeżo zebrane zostały pod moim dozorem, przeto uręczyć mogę każdego o ich pewności, jeżeli rośliny tak kwiatowe iako i warzywne, umiętnie będą pielęgnowane.
 W tymże ogrodzie znajdują się do zbycia wszelkie rośliny treybhauzowe, oranżeryjne i ogrodowe, oraz krzewy długo-trwałe do ozdoby ogrodów angielskich. Szczepy drzew owocowych w najlepszych gatunkach. Porzeczki holenderskie wielkie. Agrest angielski wielki w 10 odmianach. Maliny amerykańskie wielkie czerwone i żółte. Życzący nabydź zechcą adressować się do ogrodu, a z akuratnością każdy będzie usłużony. Jeżeliby kto żądał przestania nasion pocztą, zechcą dołączyć na dochod pocztowy. W tym ogrodzie przyymiają się chłopczy do nauki ogrodnictwa, na dogodnych warunkach. (73)
 Wolno drukować: za Policmeystra Inspektor Żerebczykow.

3 Niżej podpisany Szmuyto Mowszowicz Knoryng, w roku 1830 gbra 7 dnia, wszedłszy w umowę z Karolem i Dominikiem bracią Mikulewiczami obyw. wileń., o nabycie dworku w Wilnie na ulicy Sto-Stefańs. pod N. 1218 położonego; zaliczył już Mikulewiczom rub. sr. 200. Następnie do wspólnego nabycia, przyiął Jankiela Berkowicza Natansona, a że dopiero zbliża się czas, do przyznania przez Mikulewiczow przedaznego prawa, a przezemnie Knorynga oraz i Natansona, do zaliczenia wypadającej summy, bezpieczeństwo zaś każdego nabywcy, wymaga przyzwoitej ostrożności; od poszukiwania bydź mogących kredytorów. Dla tego więc wszystkich kredytorów, tychże Mikulewiczow przez niniejsze publiczne ogłoszenie, wzywając upraszam, aby swoje stosunki, na prawnych dowodach oparte; raczyli mnie przed dniem 1 februar. 1831 objawić, w przeciwnym razie, wszelką stratę własney winie przypisywać będą musieli. Wilno d. 20 januar. 1831 r.
 Szmuyto Mowszowicz Knoryng.

3 Ryzki Ekonomiczny Komitet dróg kommu- nikacyi niniejszem ogłasza dla wiadomości wszystkich osób, które wchodzą z nim do obowiązków różnych podradów, że na osnowie N a y w y ż e y potwierdzonego w dnia 17 oktobra 1830 roku postanowienia, względem obowiązkow, zawieranych na licytacyach między skarbem a osobami prywatnemi, każdy życzący wejść do licytacji, obowiązany jest podczas ostatniego do niej wezwania przez publiczne wiadomości, złożyć przy prośbie na zwyczajnym herbowym rublowym papierze należyte dokumenta o ewikocyach i stanie swoim; po rozpatrzeniu takich prośb, będzie sporządzona lista licytacyjna, do której zapiszą się życzący licytować; same zaś targi będą odbywać się od godziny 10 rano do 2 w wieczor.

Zamiast trwających trzech targow i prze-

targu, ustanowiony tylko jeden targ, a we trzy dni po nim przetarg, to jest: jeżeli licytacja będzie naznaczona dnia 1go, więc przetarg powinien być 5go, a jeżeli dzień, w którymby przypadał przetarg, będzie świąteczny, tedy takiowy powinien odbywać się już w pierwszym po nim dniu sesyonalnym; na przetarg zaś dopuszczają się i te osoby, które uprzednio nie licytowały; ostatnia cena na przetargu będzie już stanowczą, a potem na osnowie Ukazu 10 października 1827 roku, żadne nowe propozycje nie będą przyjęte. Ewikeje powinny być złożone jak dawniej na trzecią część podradowej summy; prócz dozwolonych uprzedniami prawami, mogą być przyjęte w ewikeji nie osiedlone orome grunta w trzeciej części tej wartości, w stosunku której powinny płacić się wieczyste poszliny, wyłączając gubernie: simbirską, wiacką, permską, archangelską, wołogocką, w powiatach: jareńskim, uściolskim, uściulickim i potemskim, ołonecką, kawkaską, astrachańską, saratowską na stronie sianokosney i w Gruzji. Oprócz zwyczajnych świadectw na przedstawiane grunta, powinny być zapewnienia przez Gubernatorów Cywilnych, że ten grunt rzeczywiście użyteczny i wynosi trzecią część poszlinowey ceny; domy murowane do mieszkań i także kramy w stolicach i miastach gubernialnych, pokryte żelazem albo dachówką, nie inaczej będą przyjęte jak za assekuracją, i niektóre w miastach powiatowych, gdzie to jest dozwolonem bez assekuracji tylko podług ustanowioney taxy, z zachowaniem przylém Ukazu Rządzącego Senatu, pod dniem 7 października 1829 i 27 apryla 1816 roku.

Zakłady i fabryki, w zupełném będącym działaniu, dozwolono przyjmować w takim tylko zdarzeniu, kiedy podrad albo dostawa stanowią przedmiot roboty tego zakładu lub fabryki. Plenipotencye od kawentow będą przyjmowane terminowe, i na te tylko podradę które w plenipotencyi zostaną wyrażone; bez terminowe zaś plenipotencye nie będą przyjęte.

Za Sekretarza Buchalter Sawicki.

Ogłoszenie.

3 Rada Miejska Wileńska, na mocy § 192 dodatkowego o handlach postanowienia Najwyższości w dniu 14 nowembra 1824 roku utwierdzonego, niniejszém ogłasza, iż z liczby kupców, tak chrześcian, iako też i żydow w roku 1830 do Wileńskiego kupiectwa zapisanych, na rok terażniejszy 1831, z tegoż kupiectwa wypisanemi zostali jakoto: z gildyi 3 z chrześcian Marcin Slendziński, Kiryak Iliew, Iwan Sienielnikow, Dmitry Iwanow Maximow, Elisiey Łaniu, Anna Paninowa i Marjan Wilkaniec. Ze Starozakonnych z 2giey gildyi Hero Hinzberg, z 3ciey gildyi Michel Benjamin Jankielowicz Rubinowicz, Wólf Jankielowicz Jakubson, Icko Josielowicz Kaczergiski, Dawid Leybowicz Lewinson, Szloma Izraelowicz Seliber, Jankiel Ickowicz Ratner, Judel Abramowicz Gordon, Icko Wólfowicz Ratner, Judel Ickowicz Janowski, Icko Orelowicz Nurek, Nochim Berko Leyzerowicz Maysel, Hirsz Chaimowicz Murwicz, Mowsza Ju-

delowicz Hromer, Morduch Szewelowicz Kładzko, Lewin Dawid Hinslinh, Abram Leyzerowicz Dynces i Judel Jankielowicz Hurwicz, o czym Rada Miejska Wileńska przez gazetę Kuryera Litew. ogłaszając zastrzega, iż pomienne osoby, niemają inż prawa prowadzić właściwego kupcom handlu, ani też zawierać iakie bądź umowy w interessach handlowych.

Karol Wener R. M. W.

Pismowodca Marcin Pożlewicz.

3 Sąd Ziemski Powiatu Telszewskiego wyrokiem 1831 roku miesiąca ianuaryi 10 dnia ogłoszonym w sprawie W. Bartłomieja Wilkiewicza Regenta z aktoratu w rejestrze summararyum kadencyi oktobrowey na karcie 22 zapisanego, zaprowadzoney, po przyłączeniu trzech aktoratów, jeduego JPanow Klemensa i Anny Dobrowolskich, drugiego Maryanny matki w assystencyi opiekunow Antoniego syna Jacewiczow i Ignacego Godlewskiego; trzeciego Augustyna i Eufrozyny z Jacewiczow Możeykow z sukcesorami nieżyjącego Felixa Jacewicza Adwokata, Petronelą matką Janem synem Jacewiczami, oraz ich opiekunami Ignacym Januszewiczem Sędzią b. Grodzkim Telszew. Michałem Przyalgowskim i Ignacym Dowkontem Regentami naznaczoną została komportacya na dzień 24 miesiąca ianuaryi idącego roku do Kancelaryi Ziemskiej aktowey Powiatu Telszewskiego wszelkich papierow przez wszystkich w sprawie będących; zawinięcie nie żyjącego Felixa Jacewicza lub iego Antecesorow oraz fundusze na odpowiedź okazać mogących, a dla wezwania wszystkich kredytorow i pretensorow do pozostałości s. p. Felixa Jacewicza Adwokata dóbr Rubeżayé i Norkayé w Powiecie Telszew. i odebrania z oney satysfakcyi potrójną awizacyą w Gazecie Kuryera Litwo ogłosić postanowił a po dopełnioney awizacyi i po weyściu stron do Sądu o potrzebie taxy i exdywizyi oraz aktow rezolucyą zbliżyć zadeterminować. Zatem Sąd niniejszy czyniąc zadosyć swojemu postanowieniu przy komunikacyi do Gazety Kuryera Litwo dla ogłoszenia potrójnie niniejszą awizacyą przesyła. Datt 1831 ianuaryi 12 d.

Przydujący Sędzia Ziemski Alexander Gorski.

Sędzia Ziemski Telszewski Leonard Witkowski.

Stanisław Mackiewicz Pisarz Ziem. Ptu Telszew.

Ziemski Ptu Telszewskiego Regent Ignacy Pleśniewicz.

Wezwanie.

3 Od Rządu Gubernialnego Mińskiego ogłasza się, iżby prawni sukcesorowie, kredytorowie i pretensorowie, utonionego w mieście Mińsku, będącego przy batalionie garnizonnym mińskim Półkownika Jersowskiego, przybyli na termin prawny z należytymi dowodami do Sądu Ziemskiego Powiatu Mińskiego, dla otrzymania pozostałego po nim majątku i pieniędzy. Dnia 14 ianuar. 1831 r.

Sekretarz Rządu Gubernialnego Mińskiego, Radca Honorowy i Kawaler Felicyan Arcimowicz.

Drukarnia A. Marcinowskiego.

DOZWALA SIĘ DRUKOWAĆ.

Wilno. 1831. d. 26 stycznia.

CENZOR Leon Borowski.

DODATEK NADZWYCZAYNY DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO.

Wilno dnia 20 stycznia 1831 roku v. s.

Sankt-Petersburg dnia 13 stycznia.

Wiadomości, któreśmy z Warszawy otrzy-
mali, dochodzą do 12 stycznia n. s. Oczekiwano
tam z największą niespokojnością bliskiego zgromadzenia się Seymu, zwołanego na 5 (17) tego miesią-
ca. Obrady będą bardzo burzliwe, gdyż tam
stronnictwa staną sobie w obliczu. Tymczasem
fakcja młodych ludzi pracuje nad wtrąceniem
kraiu w szrodki nayostateczniejsze i nad zrobie-
niem poruszenia ultra-rewolucyynego.

Wiele osób znakomitych wyjeżdża: Hrabia
Tomasz Łubiński podał się do uwolnienia od ob-
owiązków Ministra spraw wewnętrznych; inni
też iego bracia, idą za iego przykładem. Hrabia
Henryk Łubiński, Dyrektor banku, jest w wię-
zieniu. Bliski już był moment iego rozstrzelania,
aby zadosyć uczynić pospółstwu, które go oskar-
ża o ułatwienie ucieczki nieszczęśliwemu vice-
prezydentowi municypalności Łobowidzkemu.

Dzienniki tej fakcyi ogłosiły gatunek ma-
nifestu, przypisywanego Izhom, w którym są ob-
jęte uroione pretensye przeciwko Rossyi, a to w wy-
razach nayiadowitszych.

Ze wszech względów mniemac należy, że to
ogłoszenie, które zmartwiło wszystkich rozsądnie
myślących, zrobione mimo wiedzy nawet Dyktat-
tora. Stronnictwo umiarkowane widzi w tém
źródło nowych trudności i nowych nieszczęść:
gdyż to pismo do tego iedynie dąży, ażeby nie-
podobnem uczynić wszelkie zbliżenie się z Rossyą.

Niespokojność coraz bardziej ogarnia umy-
sły rozsądnych. W pierwszym momencie zapału,
bardzo łatwo wierżono wszelkim dziwacznym obie-
tanicom rewolucyonistów, którzy z pewnością zwia-
stowali przeyscie Korpusu Litewskiego, powsta-
nie prowincyy pogranicznych Rossyjskich i po-
silki mocarstw cudzoziemskich. Skutek nie spraw-
dził tych przepowiedzeń. Przeciwnie, dzień każ-
dy odkrywa okropną rzeczywistość niedostatecz-
ności środkow uzbroienia. Mało pomyslności w sta-
raniach czynionych za granicą dla nabycia strzelby
i szabel, przekonało o konieczney potrzebie, założe-
nia w samey Polsce fabryk do robienia broni;
ale dotąd nie zdołano dokazać, żeby na dzień mo-
żna było zrobić 20 sztuk strzelby.

Drogość żywności, a szczególniey tego wszyst-
kiego, co jest potrzebnem do zapasow wojennych,
mocno się daie uczuwać i łącno przewidzieć, że
źródła zostaną osuszone w tymże momencie, kie-
dy do ostatka będą wyczerpane ofiary, szcze-

gólne i fundusze banku, który stara się w nie o-
patrzyć, sprzedając swe efekta. Listy zastawne
przedawane są po 70 za 100, a obligacye udzia-
łowe po 33 za 100. — Pensye urzędników zmniej-
szone zostały trzecią częścią.

Z woiewództw nie przywożą do Warsza-
wy, a nieurodzaj wszelkiego zboża, wyiawszy
pszenicę, każe się lękać, że nie można będzie na-
wet opatrzeć woyska w żywność.

W Warszawie nie ma woysk innych, prócz
gwardyi narodowej. Korpusy nowo urządzone
idą do Armii — Narzekania na zaciąg przymu-
szony wszystkich ludzi, zdolnych do broni, są po-
wszechne.

D. 11, dyktator Chłopicki, uwiadomiony zo-
stał o spisku, który się związał na wywrócenie
rządu, i że starano się uwieść saperów, będących
w Warszawie. Podpółkownik artylleryi Dobrzań-
ski, zebrawszy dokładne wiadomości, podał o tém
raport na piśmie i wymienił osoby do spisku na-
leżące.

Następnie dyktator kazał tymczasowie are-
sztować w nocy osoby oskarżone i oskarżyciela.
Pierwsze, któremi są: Lelewel, zastępca ministra
oświecenia publicznego, Ostrowski, zastępca se-
kretarza jeneralnego w komisyyi sprawiedli-
wości i Xawery Bronikowski, byli zatrzymani
w pałacu Namiestnikowskim, a oskarżyciel, pod-
półkownik Dobrzański, był odesłany do korder-
gardy.

Po tém zaaresztowaniu, Rada narodowa naywyższa
obowiązana została uczynić potrzebne rozrządze-
nia, względem wysledzenia tej rzeczy, która po
całej Warszawie rozniosła zamieszanie i nie-
spokojność. (z dodatku nadzwyczajnego do ga-
zety Jour. d. S. Petb.)

Tłumaczenie z Rossyjskiego.

WYJĄTEK Z WOJSKOWEGO KRYMINALNEGO STATU-
TU TYCH PUNKTOW, KTÓRE STOSUJĄ SIĘ I DO MIE-
SZKANCÓW MIEYSC PRZEZ ARMIJĄ ZAJMUJĄCYCH
SIĘ.

R o z d z i a ł I.

§ 1.

Każda zdrada karze się śmiercią, rozstrze-
laniem przestępcy. Zdraycami zaś poczytuia się:

§ 2.

pun. 1. Kto będzie przekonany o korespondencyi
z kimkolwiek z armii nieprzyacielskiej

bez pozwolenia Główno-komenderującego.

pun. 2. Kto odkryje drugiemu powierzoną iemu tajemnicę.

10. Kto niedostarczy, nie przysposobi i nie wyda jakiegokolwiek bądź rodzaju żywności, i narazi przez to na niebezpieczeństwo, Korpus, Dywizję, Komendę, lub fortecę, lub też przeszkodzi do ważnych działań.

11. Kto odda umyślnie w ręce nieprzyjaciół magazyny, sprzęty, lub ochozy.

13. Kto przekonany zostanie o szpiegowaniu.

R O Z D Z I A Ł II.

§ 1.

Ucieczka do nieprzyjaciela karze się śmiercią.

§ 4.

Ucieczką do nieprzyjaciela, poczytanie się, przeyscie do armii nieprzyjacielskiej bez pozwolenia danego na piśmie od Główno-Komenderującego.

§ 6.

Wyyście z oblężoney lub osadzoney fortecy, bez danego na piśmie pozwolenia od Komendanta.

§ 8.

Namawianie do ucieczki w armią nieprzyjacielską lub do przyięcia służby w woysku obcém karze się śmiercią.

§ 9.

W znowie do ucieczki w armią nieprzyjacielską poczytanie się za herszta starszy rangą i karze się śmiercią.

§ 10.

Ze współników podobney znowy dziesiąty z losu karze się śmiercią.

§ 11.

Kto odkryje podobną znowę, chociażby sam był w niej współnikiem, uwalnia się od kary.

§ 12.

Herszta znowy takowe wyznanie od kary nie uwalnia.

R O Z D Z I A Ł IV.

§ 27.

Osoby świadome o przedsięwziętej dezercyi z Armii pomagające do oney i ukrywające dezertującego, ulegają równey z nimże karze.

R O Z D Z I A Ł V.

§ 39.

Jawne nieposłuszeństwo czyli bunt mie-

szkańców mieysc i prowineyy przez Armią zajętych, zniszczenie jey żywności i wszelka przeszkoda do jey poruszeń i pomyslnych działań, karze się śmiercią.

§ 40.

Skłonność do buntu i nieposłuszeństwo mieszkańców, ziem przez Armią zajętych, chociażby w samym skutku niesprawiła powstania, karze się śmiercią.

R O Z D Z I A Ł VI.

§ 56.

Przyjęcie do Magazynu zepsutey lub szkodliwej dla ludzi żywności karze się zsyłką do Syberyi i zwrótem wartości zepsutych produktów.

§ 57.

Dopuszczenie do zepsucia onych przez niedbałość, jeśli kto w tém przekonany będzie, karze się zwrótem wartości zepsutego produktu; i osadzeniem w więzieniu na trzy lata.

§ 58.

Oszukanie w mierze lub wadze karze się zwrótem niedomierzoney rzeczy wetróynosob, i zsyłką do Syberyi.

§ 59.

Przedawanie zepsutego mięsa, lub użycie chorego bydła, ściąga na sprzedającego potrójny sztraf w stosunku całej ilości przedaży, i zsyłkę do Syberyi: a na kupującego i przyjmującego, oddane w wojsko na lat dziesięć.

R O Z D Z I A Ł VII.

§ 61.

Rabunek ludzi, domów, wsi, i wszelkiej w ogóle własności, karze się śmiercią.

§ 62.

Równie się karze podpalanie domów, zniszczenie lasów i zasiewow zbożowych, oraz zabijanie mieszkańców.

§ 69.

Zabicie ranionego dla odarcia jego, karze się śmiercią.

§ 70.

Konfiskują się i z publiczney licytacji przedają się Majątki wszystkich osadzonych za rabunek, rozboj, podpalanie i t. d.

Podpisano: Generał-Intendent Działającej Armii
Senator *Abakumow.*